

UDK
UDC

910:378.3:551.44 (497.12) >1976< = 863

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA SAZU V LETU 1976

Peter Habič*

Raziskovalni program inštituta je obsegal predvsem dvoje področij: speleologijo in geografijo krasa. Prvo financira Raziskovalna skupnost Slovenije v okviru področne skupnosti za geologijo, rudarstvo in metalurgijo, drugo pa v skupnosti za ekonomske in prostorske vede. Poleg tega je bil inštitut po posebni pogodbi zadolžen za objavo rezultatov sledilnih poskusov v kraškem porečju Ljubljance in za organizacijo 3. mednarodnega simpozija o sledenju podzemeljskih voda (3. SUWT) v dneh od 27. 9. do 1. 10. 1976 na Bledu.

Sodelavci inštituta so raziskovali kras v zahodnem subalpskem svetu ter v osrednjem delu Julijskih Alp v zvezi z izdelavo osnovne speleološke karte Slovenije. V okviru 5. faze te dolgoročne naloge je bilo obdelanih 7 listov, in sicer Tolmin 2, 3, 4 ter Bled 1, 2, 3, 4. Tolmači h kartam obsegajo skupno 530 tipkanih strani in obravnavajo 760 kraških votlin, številne kraške izvire ter druge površinske kraške pojave. Terensko delo je bilo povezano tudi z drugimi speleološkimi, biološkimi in ekološkimi raziskavami dinarskega krasa v Sloveniji in Jugoslaviji. Te raziskave obsegajo valorizacijo kraških izvirov in podzemeljskih voda (P. Habič), geokronologijo kraškega podzemlja, rast, starost ter razpadanje kapnikov (R. Gospodarič in F. Šušteršič), preučevanje recentnega in fosilnega zakrasevanja v ribniški Mali gori (A. Kranjc), študij zatrepnih dolin na Planinskem polju (F. Šušteršič) ter kemične lastnosti prenikajoče vode v Planinski jami (J. Hladnik) kot tudi obdelavo jamske favne Slovenije in nekaterih jam Črne gore (Tone Novak). Nekaj terenskega dela je bilo opravljenega po posebnih naročilih, predvsem v zvezi z ukrepi za zaščito krasa. Izdelane so bile smernice za odvajanje odplak v kras pri Neverkah in Podskrajniku, ocenjen idejni načrt bodočega kraškega vodovoda, obdelani pa so bili tudi rezultati črpalnega poskusa v Izolanskem breznu.

R. Gospodarič in P. Habič sta opravila redakcijo slovenskih tekstov za angleško in nemško izdajo knjige »Underground Water Tracing, Investigations in Slovenia 1972—1975«, ki obsega 309 strani, 85 slik in tri priloge ter 12 barvnih tabel. Med članki 32 avtorjev iz Slovenije, Avstri-

* dr., znanstveni svetnik, Inštitut za raziskovanje krasa pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, 66230 Postojna, Yu.

je, Nemčije ter Švice je tudi 6 prispevkov omenjenih urednikov. P. Habič je predstavil geomorfološke in hidrografske značilnosti dinarskega Krasa, rezultate speleohidroloških raziskav ter hidrografsko ovrednotenje rezultatov sledenja. R. Gospodarič pa je soavtor poglavja o geologiji in hidrogeologiji porečja Ljubljani, hidrogeološkega izrednotenja podzemeljskih vodnih zvez, tretji njegov prispevek pa govori o redkih sledilnih sredstvih. Pri redakciji predavanj na simpoziju je poleg R. Gospodariča sodeloval tudi A. Kranjc. F. Habe je sodeloval pri zbiranju gradiva za bibliografijo o krasu, ki jo je pripravil Zavod za hidrotehniko gradbene fakultete v Sarajevu, izdala pa Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu. Pri pripravah na simpozij in predhodnih raziskavah v porečju kraške Ljubljani je inštitut tesno sodeloval z univerzo v Ljubljani in drugimi ustanovami, ki se ukvarjajo z raziskovanjem krasa, zlasti z jamarsko zvezo Slovenije, zvezo vodnih skupnosti, še posebej z njeno strokovno službo in hidrološkim oddelkom, dalje s kemijskim inštitutom Boris Kidrič, inštitutom Jožef Stefan, geološkim in meteorološkim zavodom, zavodom za geološka in geofizična istraživanja iz Zagreba, zavodom za spomeniško varstvo, geodetskim zavodom in drugimi.

V tem letu je izšel tudi 7. zvezek Krasoslovnega zbornika *Acta carologica*. Prispevke D. Gospodariča: Razvoj jam med Pivško kotlino in Planinskim poljem v kvartarju, F. Habeta: Morfološki, hidrografski in speleološki razvoj v studenskem flišnem zatoku, P. Habiča: Hidrogeološke značilnosti povodja Bele pri Vrhniki in problemi izrabe kraških voda za oskrbo, ter A. Kranjca: Tipi kraških votlin v Triglavskem pogorju, je v sodelovanju z uredniškim odborom uredil akademik prof. dr. Svetozar Plešič, ki je tudi kot predsednik znanstvenega sveta inštituta skrbel za znanstveno usmerjenost raziskovalnega dela programa.

Kraška muzejska zbirka je kot posebna delovna enota inštituta, ki jo sofinancirata turistično hotelsko podjetje Postojnska jama in kulturna skupnost Postojna, priredila šest razstav naravoslovne in kulturnozgodovinske vsebine. Zbirala je gradivo za bodoči kraški muzej pri Postojnski jami. Sodelavci so izdelali večbarvne table kraških spomenikov kot so Planinska jama, Planinsko in Cerkniško polje, Rakov Škocjan in izviri Ljubljani. Arhitekt Vlasta Nečemer je pod mentorstvom prof. Bitenca izdelala idejni osnutek bodoče zgradbe Kraškega muzeja pri vходу v Postojnsko jamo. Raziskovalno delo je zajelo arheološko topografijo Notranjske in arheološko sondiranje v Starem trgu pri Ložu (M. Urleb) ter etnografsko obdelavo vasi Orehek pri Postojni (M. Karbič).

Inštitut skrbi tudi za kataster kraških pojavov, v katerem je bilo do konca leta 1976 registriranih že 4492 kraških jam, 862 kraških vodnih objektov ter 170 različnih morfoloških pojavov. Knjižni fond pa se je v tem letu povečal za 591 enot. Sodelavci inštituta so skupaj objavili 15 različnih znanstvenih razprav, z referati pa so sodelovali na 7. kongresu speleologov Jugoslavije v Hercegovnem, na 10. jubilejnem kongresu geografov v Beogradu, na simpoziju entomologov na Korčuli ter na posvetu o favni Srbije v Beogradu. R. Gospodarič se je udeležil zborovanja nemških geologov v Hannoveru, F. Habe zborovanja sovjetskih inštruk-

torjev speleologije na Kavkazu, P. Habič pa simpozija o ekološki valorizaciji primorskega krasa v Splitu. Za pomembno biospeleološko dejavnost je član inštituta Egon Pretner prejel nagrado Sklada Borisa Kidriča, za visok življenjski jubilej pa odlikovanje predsednika republike red dela z zlatim vencem.

Inštitut so kot vsako leto obiskali številni domači in tuji krasoslovci iz Madžarske, Avstrije, Švice, Italije, Francije in Nemčije. Seznanili so se z dejavnostjo inštituta in si pod strokovnim vodstvom ogledali turistične in druge zanimivosti našega krasa. Posebej naj omenimo tudi obisk 50 udeležencev 3. SUWT iz Evrope, Afrike, Avstralije in Amerike.

Ob koncu leta je bilo pri inštitutu zaposlenih 6 znanstvenih, 4 strokovni in 4 tehnični sodelavci s polnim delovnim časom ter 3 delavci s skrajšanim delovnim časom. Podrobnejše poročilo o delu v letu 1976 ter o programu za leto 1977 pa je objavljeno v 27. knjigi Letopisa SAZU.

THE INSTITUTE OF KARST RESEARCH OF THE SLOVENE ACADEMY OF ARTS AND SCIENCES AT POSTOJNA IN THE YEAR 1976

Peter Habič
(Summary)

The research programme of the Institute included the speleology and the geography of karst. Work on the basic speleological map of Slovenia has been continued; 5 sheets covering the area of the Julian Alps and the foot-hills had been completed. The research included also the evaluation of water springs and underground waters; further karst phenomena and karst flora. The 3rd International Symposium on Underground Water Tracing (3. SUWT) has been also organised at Bled by the Institute. Editing of the papers presented at the symposium is in progress. In 1976 the 7th volume of »Krasoslovni zbornik« (Acta carsologica) was published.

